

Prova lliure per a l'obtenció del títol de graduat/ada en educació secundària obligatòria

Convocatòria 5/2012

Àmbit social

Cognoms i nom _____	<u>PUNTUACIÓ TOTAL</u>
DNI/NIE/Passaport _____	
Data _____	

INSTRUCCIONS

- Teniu dues hores per realitzar la prova.
- Abans de començar la prova, ompliu la portada amb les vostres dades personals.
- Llegiu atentament cada pregunta abans de contestar-la.
- Responen cada pregunta tan bé com pugueu i en l'espai corresponent. A continuació passeu a la pregunta següent.
- Si us equivoqueu, ratlleu la resposta equivocada i marqueu clarament la nova resposta.

Activitat 1*(25 punts)*

1. Un jove estudiant rep una beca per cursar un Erasmus i anar a estudiar durant un any a un país europeu. Té una llista de ciutats i ha de veure a quin país pertany cadascuna d'elles. Relacioneu les ciutats i els països seguint l'exemple. (4 punts)

	Ciutat	País	
1	Moscou	Irlanda	
2	Dublín	Turquia	
3	Berlín	Portugal	
4	Roma	Bèlgica	
5	Istanbul	Alemanya	
6	Copenhaguen	Dinamarca	
7	Londres	Holanda	
8	Lisboa	Noruega	
9	Amsterdam	França	13
10	Atenes	Rússia	
11	Brussel·les	Itàlia	
12	Oslo	Gran Bretanya	
13	París	Grècia	

2. Hi ha tres d'aquests països que no formen part de la Unió Europea. Quins són? (1,5 punts)

- 3. Situeu almenys 10 països dels esmentats a la pregunta 1 en el mapa adjunt. Feu servir els números del quadre de la pregunta 1 per indicar-los en el mapa.**
(5 punts)

- 4. El projecte de l'actual Unió Europea va néixer poc després del desastre que va representar el conflicte de la Segona Guerra Mundial. Mireu aquesta taula que mostra els morts en aquell conflicte i després feu les activitats proposades.**

Morts durant la Segona Guerra Mundial

	Baixes militars	Baixes civils	Total de baixes	% població
URSS	13.600.000	7.500.000	21.100.000	10 %
Polònia	120.000	6.300.000	6.420.000	15 %
Alemanya	4.000.000	2.000.000	6.000.000	12 %
Japó	2.700.000	300.000	3.000.000	4 %
Xina	–	–	2.200.000	–
França	250.000	350.000	600.000	1,5 %
Itàlia	300.000	100.000	400.000	1 %
Gran Bretanya	326.000	62.000	388.000	0,8 %
Estats Units	300.000	menys de 1.000	300.000	0,2 %

a) Amb la comparació de les columnes, responeu si les afirmacions següents són veritaderes (V) o falses (F). (2 punts)

	V	F
La Unió Soviètica va tenir més del 50 % dels morts de tot el conflicte.		
Polònia va ser l'únic país que va tenir més civils morts que soldats morts.		
A la Xina no va haver cap baixa ni civil ni militar.		
Al continent asiàtic van morir més de 5 milions de persones.		

b) Redacteu un escrit en el qual expliqueu quan va tenir lloc aquest conflicte, quines nacions es van enfrontar i com va acabar. (3 punts)

5. Completeu aquestes frases referides a la situació política de la Segona Guerra Mundial. (2 punts)

El *führer* alemany, _____, era el líder del partit nacionalsocialista (nazi).

El *ducce* italià, _____, era el líder del partit _____.

El líder soviètic, Stalin, era el líder del partit _____.

6. Europa en els últims 50 anys ha viscut l'arribada d'immigrants d'altres llocs. Expliqueu breument i exemplifiqueu almenys dues causes que expliquin aquest fenomen. (2 punts)

7. A Catalunya també han vingut moltes persones que provenen d'altres territoris. Relacioneu el nom d'aquests països amb alguna característica expressada en la columna de la dreta. (1,5 punts)

Marroc	parlen l'idioma urdú
Colòmbia	són de religió musulmana
Pakistan	vénen de l'Europa de l'Est
Xina	parlen l'idioma castellà
Romania	vénen de l'Àfrica subsahariana
Senegal	vénen d'un país amb règim polític comunista

8. Ompliu els forats del text sobre sistemes polítics amb les paraules que s'escauen. (4 punts)

Una de les condicions per formar part de la UE és tenir un règim polític _____.
 _____. Aquest sistema implica que el poble escull els seus _____
 _____ polítics mitjançant _____ universal. És per això que
 els països que viuen sota una _____, queden exclosos de pertànyer a aquest
 organisme. Un règim de llibertats comporta la _____ de poders: el poder
 legislatiu (el que s'encarrega de fer les _____), el poder _____ (que
 les fa complir) i el _____ (que actua per sancionar a qui no les compleix).

Activitat 2

(25 punts)

1. Llegiu atentament el text següent i responeu la qüestió que hi ha a continuació.

Amnistia Internacional ha revelat avui noves proves de la brutalitat extrema que s'aplica als manifestants sirians i a les seves famílies.

El 13 de setembre, la família de Zainab al Hosni, d'Homs, la primera dona que segons informes ha mort sota custòdia durant els recents disturbis de Síria, va trobar el seu cos en circumstàncies terribles.

La família havia acudit a un dipòsit de cadàvers per identificar el cos de Mohammad, germà activista de Zainab, que també havia estat detingut i executat després de la seva detenció. Zainab havia estat brutalment torturada abans de ser assassinada.

(...)

"El creixent nombre d'informes de morts sota custòdia proporciona més proves encara de crims a la humanitat i hauria d'encoratjar el Consell de Seguretat de l'ONU a remetre la situació de Síria a la Cort Penal Internacional."

Amnistia Internacional ha recopilat els noms de més de 2.200 persones que, segons informes, han perdut la vida des que van començar les protestes a favor de la reforma. Milers de persones més han estat detingudes, moltes de les quals estan en règim d'incomunicació en llocs desconeguts i podrien ser torturades o assassinades.

Amnistia Internacional, 23 de setembre de 2011

- a) Destaqueu en tres o quatre línies les idees principals del text tot esmentant els drets humans que creieu que s'han vulnerat en aquest país, segons aquest informe d'Amnistia Internacional. (3 punts)

2. El text prové d'Amnistia Internacional, que és una organització no governamental (ONG). Identifiqueu i relacioneu el logotip de cada ONG amb el seu àmbit d'actuació. (3 punts)

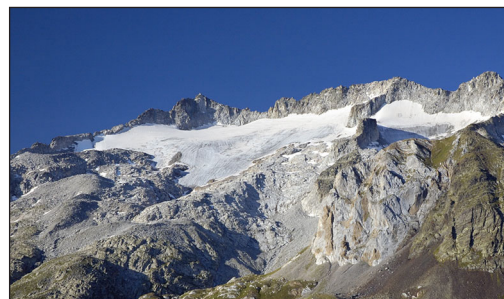

Àmbit d'actuació	ONG
Lluita per preservar el medi ambient	
Denuncia l'incompliment dels drets humans	
Ajuda els necessitats a l'Índia	
Assistència de tot tipus: catàstrofes, guerres...	
Lluita contra la fam al tercer món	
Serveis mèdics a llocs en conflicte	

3. La segona part del text fa referència a l'ONU. Què vol dir aquesta sigla? (1 punt)

4. Quina funció té l'ONU? Qui en forma part? (2 punts)

5. Una de les preocupacions d'aquest organisme internacional és preservar el medi ambient i lluitar contra el canvi climàtic. Observeu aquestes dues fotografies de la glacera de l'Aneto (Pirineus) al 1876 i una actual, en la qual es veu com el gel ha retrocedit, i contesteu les preguntes.

a) Expliqueu per què es produeix el canvi climàtic, tot recordant l'efecte hivernacle. (3 punts)

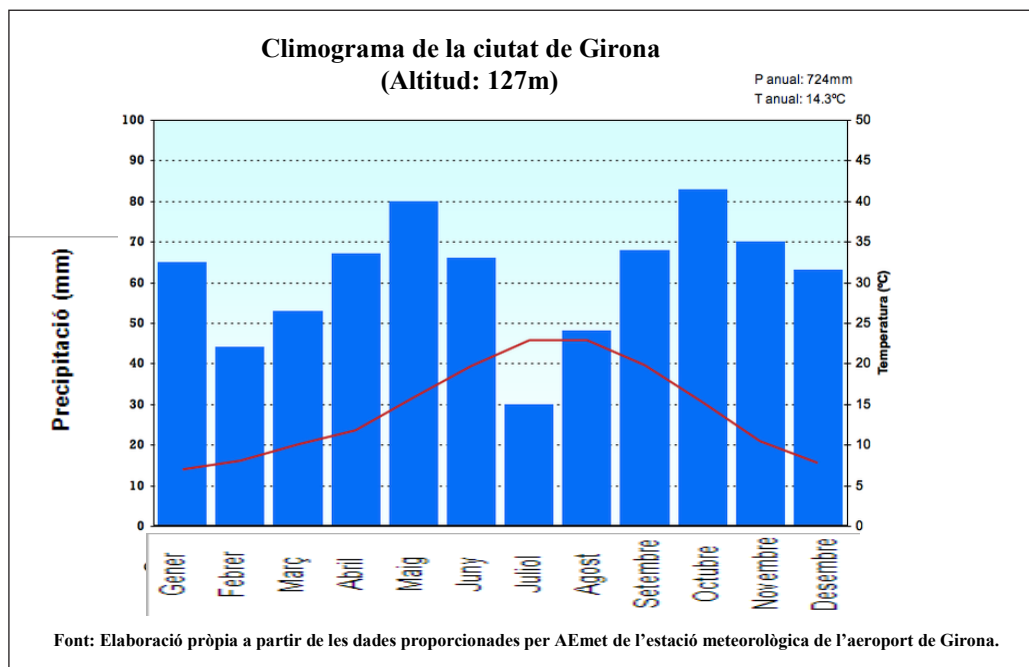
b) A més del retrocés de les glaceres, digueu quines altres conseqüències pot tenir l'escalfament del planeta. Esmenteu-ne almenys tres. (3 punts)

6. Una de les possibles actuacions per lluitar contra l'escalfament del planeta és l'ús d'energies alternatives i renovables. Relacioneu les dues columnes. (2 punts)

	sol
	vent
Recurs renovable (1)	petroli
	carbó
Recurs no renovable (2)	gas natural
	metalls
	marees
	animals

7. De quina manera podem contribuir cadascun de nosaltres a l'estalvi energètic i conservació del medi ambient? Esmenteu almenys quatre accions concretes.
(2 punts)

8. El clima en un lloc concret, el podem analitzar mitjançant un climograma. Aquí teniu el de la ciutat de Girona. Analitzeu-lo i escolliu l'opció adequada a les frases següents. (4 punts)

a) El mes més sec és...

☐ agost.

☐ gener.

☐ febrer.

☐ juliol.

b) El mes més fred és...

☐ novembre.

☐ desembre.

☐ gener.

☐ febrer.

c) El període de sequera (o aridesa) dura...

☐ un mes.

☐ dos mesos.

☐ tres mesos.

☐ sis mesos.

d) La pluja de tot un any està al voltant de...

☐ 700 litres.

☐ 900 litres.

☐ 1.100 litres.

☐ 1.300 litres.

e) L'estació més plujosa és...

☐ primavera.

☐ estiu.

☐ tardor.

☐ hivern.

f) La temperatura mitjana anual és...

☐ al voltant dels cinc graus.

☐ quasi nous graus.

☐ una mica més de catorze graus.

☐ al voltant de vint graus.

g) L'oscil·lació tèrmica anual és de...

☐ quatre graus.

☐ vuit graus.

☐ dotze graus.

☐ setze graus.

h) El clima de la ciutat de Girona és...

☐ mediterrani.

☐ oceànic.

☐ continental.

☐ de muntanya.

9. Relacioneu el clima que teniu a la columna de l'esquerra amb un lloc del planeta, que us apareix a la columna de la dreta. (2 punts)

continental	Himàlaia
desèrtic	Txad
d'alta muntanya	Rússia
oceànic	Antàrtica
polar	Irlanda
equatorial	Cuba
mediterrani	Grècia
tropical	Kenya

Activitat 3

(25 punts)

Llegiu atentament el text i feu les activitats proposades.

[...]

Hi ha una gran confusió i fins i tot substitució del terme emprenedor per empresarial. Per exemple, si es busca a Internet informació sobre esperit o cultura emprenedora, es pot comprovar que els continguts fan referència a la creació d'empreses o muntar un negoci. Proposem diferenciar clarament la competència en esperit emprenedor i esperit empresarial. Una persona que és emprenedora es defineix per tenir iniciativa per emprendre o escometre amb resolució i eficàcia l'execució d'accions dificultoses de tot tipus. Un dels àmbits en què es pot emprendre és el de l'empresa i a la persona que pren la iniciativa se l'anomena empresari. Evidentment, hi ha superposicions entre els dos termes i les actituds i competències que fan falta per crear una empresa són també vàlides per a altres àmbits de la vida.

La prioritat en el període de l'educació bàsica ha de ser el desenvolupament de l'esperit emprenedor en el seu sentit ampli, ja que la seva funció és preparar a la persona per actuar en la vida en totes les seves dimensions, de manera que la iniciativa i l'esperit emprenedor s'han d'aplicar al llarg de la vida en totes les situacions en què es pot desenvolupar la persona com a individu, com a membre actiu i responsable del desenvolupament social, cultural i econòmic, i responsable del desenvolupament sostenible de la natura. Aquest enfocament és compatible i ha de ser complementari amb la iniciació al coneixement del món de l'economia i de l'empresa [...], però sense perdre la visió de conjunt que tot l'alumnat d'educació bàsica ha de sortir preparat per ser ciutadà emprenedor i actiu en tots els ordres de la vida, i que només alguns d'ells seran empresaris.

Xabier Garagorri, *Aula de Innovación Educativa*, núm. 182, 2009

1. Expliqueu en quatre o cinc línies i amb les vostres paraules el tema del text.
(2 punts)

2. Proposeu un títol breu per a aquest text. (1 punt)

3. Escolliu l'opció adequada a les següents preguntes sobre el text. (2 punts)

a) Si busquem per Internet els termes emprenedor i empresarial...

☐ molt sovint es confonen o substitueixen entre si.

☐ es distingeix clarament el significat de cada un.

☐ no es troben fàcilment.

b) L'autor del text proposa que...

☐ per ser empresari no cal ser emprenedor.

☐ cal diferenciar entre els termes empresarial i emprenedor.

☐ no hi ha cap problema a substituir l'un per l'altre.

c) En educació bàsica caldria donar prioritat a...

☐ ensenyar competències per a la creació d'empreses.

☐ altres aspectes més importants que la cultura emprenedora.

☐ ensenyar a ser emprenedor en sentit general.

d) Si es prepara els estudiants per ser emprenedors...

☐ ho podran aplicar a diferents situacions que se'ls presentin a la vida.

☐ en un futur sabran com muntar una empresa.

☐ no servirà de res perquè no podran posar-ho en pràctica immediatament.

4. De les capacitats següents, subratlleu les quatre que considereu més importants per a l'emprenedor/a i feu un breu escrit (cinc o sis línies) reflexionant sobre si aquests valors són els mateixos per crear una empresa. (4 punts)

domini de les TIC, treball individual, capacitat de gestió, lideratge,

capacitat per treballar en grup, domini d'idiomes, habilitats comunicatives,

capacitat d'estalvi

5. A part de disposar d'un capital, quins altres elements cal tenir en compte per muntar una empresa? Esmenteu-ne almenys dos. (2 punts)

6. L'emprenedor pot ser una persona que treballa per compte propi (autònom) o que treballa per compte d'altri (a l'empresa pública o privada). Responen les qüestions següents: (5 punts)

a) Expliqueu un avantatge i un inconvenient de ser un treballador autònom.

b) Esmenteu dos exemples d'empreses públiques i dos de privades.

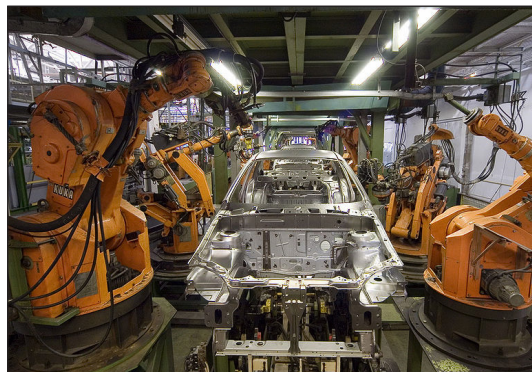
7. Observeu les dades sobre l'evolució de la població dedicada al sector primari a Espanya i expliqueu almenys dues raons del descens de mà d'obra d'aquest sector. (2 punts)

Any	% de població dedicada al sector primari
1900	63 %
1930	45 %
1960	39 %
1990	11 %
2010	4 %

8. Quines d'aquestes imatges corresponen a empreses del sector primari, secundari o terciari? (3 punts)

a)

b)

c)

d)

e)

f)

9. Observeu i llegiu els dos documents sobre l'atur següents.**Document 1**

Taxa d'atur per grups d'edat i sexe a Catalunya (2008-2010)			
	Taxa d'atur (%)		
Catalunya	2008	2009	2010
Població desocupada. Total	9,0	16,2	17,8
De 16 a 24 anys	20,4	37,1	39,5
De 25 a 54 anys	8,2	14,7	16,2
De 55 anys i més	4,9	9,9	12,2
Població desocupada. Homes	9,0	17,1	18,6
De 16 a 24 anys	22,2	41,2	45,4
De 25 a 54 anys	8,2	15,5	16,7
De 55 anys i més	4,4	9,5	12,7
Població desocupada. Dones	9,0	15,2	16,7
De 16 a 24 anys	18,3	32,1	32,6
De 25 a 54 anys	8,2	13,8	15,6
De 55 anys i més	5,7	10,5	11,6

Font: INE, IdesCat

Document 2**Espanya duplica la taxa d'atur de la Unió Europea**

Les dades d'Eurostat situen Espanya com a líder, cada vegada més destacat, de la desocupació tant a l'àrea de la moneda única com en el conjunt de la Unió Europea (UE). Mentre que en la majoria dels països de la zona euro van deixar endarrere la destrucció d'ocupació el 2010, Espanya va estar lluny de frenar el continu augment de l'atur. La desocupació a la zona euro durant el mes de desembre del 2010 es va mantenir estable en el 10 %, amb Espanya novament al capdavant amb una taxa d'atur del 20,2 %, enfront del 19,1 % de l'any anterior.

www.diaridegirona.cat/economia
2 de febrer de 2011

En relació amb els dos documents anteriors. Contesteu si les següents frases són veritables (V) o falses (F). (4 punts)

	V	F
L'atur femení s'ha incrementat més que el masculí.		
L'augment de l'atur és conseqüència de la crisi econòmica.		
La franja d'edat dels homes joves és la més afectada per l'atur en els darrers anys.		
En els darrers anys hi ha hagut una davallada de l'atur en general.		
La taxa d'atur espanyola se situa per sota de la mitjana europea.		
En el cas dels homes més grans de 55 anys, l'atur quasi s'ha triplicat en dos anys.		
La taxa d'atur de Catalunya és menor que la d'Espanya.		
La taxa d'atur de la UE no ha augmentat l'any 2010.		

Activitat 4

(25 punts)

Observeu la imatge i responeu a les qüestions plantejades.

Il·lustració d'un manuscrit medieval representant els tres ordres de la societat.

1. Quins ordres o classes socials de l'Edat Mitjana es representen a la imatge i a quina tasca es dedicava cadascun? (2 punts)

2. A mans de quina d'aquestes classes es trobava la cultura en l'època medieval. Argumenteu la vostra resposta. (2 punts)

Llegiu els dos documents escrits, observeu la imatge i responeu a les preguntes posteriors.

A finals del segle XVIII, França i la major part d'Europa estava sotmesa a l'Antic Règim. L'estructura de la societat francesa era estamental, fonamentada en el privilegi i la propietat de la terra d'una minoria. La majoria de la població vivia marcada pels tributs i la jurisdicció senyorial mentre l'economia rural continuava ancorada en un sistema d'autosuficiència amb tècniques endarrerides i crisis periòdiques. La població estava estructurada de forma jeràrquica. Al capdamunt hi havia la noblesa i el clergat, propietaris de la major part de les terres. Estaven exempts d'impostos i cobraven rendes feudals. El Tercer Estat representava el 96 % dels francesos reunia la pagesia, la burgesia, i les classes populars urbanes. Entre les classes populars urbanes i rurals hi havia fam i misèria, mentre que les classes benestants aconseguien els beneficis de la prosperitat econòmica. Els burgesos també reclamaven poder intervenir en política.

El rei Lluís XVI de França governava com un monarca absolut, sense limitació del seu poder, per la gràcia de Déu, però el seu Estat estava en fallida, en gran part per les fastuoses despeses de la cort i perquè les classes privilegiades no pagaven impostos. Era incapaç de millorar la situació social sense tocar el sistema de l'Antic Règim. El Tercer Estat desitjava reformes socials i polítiques; en canvi l'aristocràcia s'aferrava a l'antic model feudal. Enmig d'aquesta situació, una crisi econòmica va agreujar la misèria i la fam entre les classes populars i va fer esclatar les tensions socials que conduïren a la Revolució Francesa, iniciada el 1789.

Viquipèdia (text adaptat)

L'objectiu d'aquest escrit és força simple. Ens plantegem tres qüestions:

- 1a. Què és el Tercer Estat? Tot.
- 2a. Què ha estat dins l'ordre polític? Res.
- 3a. Què demana? Ser alguna cosa.

Veurem si les respostes són apropiades. Examinarem a continuació els mitjans que ens proposem i els que hem de prendre perquè el Tercer Estat esdevingui, efectivament, alguna cosa.

Així, direm que:

- El que els ministres han fet i el que els privilegiats mateixos proposen en benefici seu.
- El que hauríem d'haver fet nosaltres.
- El que, finalment, ens queda per fer al Tercer Estat per prendre el lloc que ens correspon.

Joseph Sièyes, pamflet "Què és el Tercer Estat", 1789

Caricatura que representa el Tercer Estat carregant a l'esquena el clergat i la noblesa, cap al 1890.

3. Digueu quins d'aquests tres documents (textos i imatge) són fonts primàries i secundàries i justifiqueu la vostra resposta. (2 punts)

4. La societat de l'Antic Règim està formada per classes privilegiades i no privilegiades: en què consistien els privilegis? (2 punts)

5. Qui compon el Tercer Estat i per què consideren que no són “res” en l'ordre polític? (2 punts)

6. Dels següents aspectes sobre l'Antic Règim, senyaleu els que són veritables (V) i els que són falsos (F). (3 punts)

	V	F
Totes les classes socials podien tenir representació política.		
El pagament d'impostos requeria en el Tercer Estat.		
Es considerava que el governant ho era per la gràcia de Déu.		
L'economia rural estava estancada i era poc productiva.		
Els camperols no formen part del Tercer Estat.		
La propietat de la terra estava concentrada a mans dels privilegiats.		
Els reis governaven escoltant les decisions del Parlament.		
La fam i la misèria s'estenien sovint entre el clergat.		
El Tercer Estat representava la majoria de la població.		

7. Amb l'ajut dels documents, esmenteu almenys dues causes que van provocar la Revolució Francesa. (2 punts)

8. Al llarg de la història antiga i recent hi ha hagut revolucions provocades per tensions socials semblants. Expliqueu breument algun altre exemple de moviment revolucionari. (3 punts)

9. Una de les conseqüències de la Revolució Francesa va ser la *Declaració dels drets de l'home i del ciutadà*, on es propugna la igualtat legal dels homes. Tot i que no inclou encara les dones, aquest text ha estat la base de les posteriors declaracions de drets humans. Expliqueu almenys tres drets fonamentals de les persones. (3 punts)

Les revolucions s'han representat artísticament, com és el cas de la coneguda pintura *La llibertat guiant el poble*, paradigma del romanticisme. La pintura romàntica reflecteix l'esperit de l'època de les revolucions i té un caràcter subjectiu, dinàmic i ple de sentiment tràgic. Observeu les imatges i contesteu les qüestions proposades.

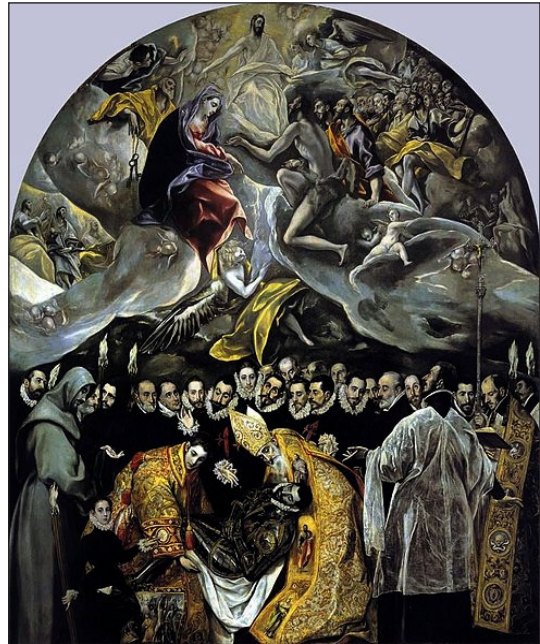
La Llibertat guiant el poble, Eugène Delacroix (1830)

10. Observeu la imatge i descriuiu com està representat el concepte de 'llibertat' i quines classes socials hi apareixen. (2 punts)

11. Basant-vos en la imatge anterior i en les característiques de la pintura romàntica, indiqueu assenyalant 'Sí' o 'No' quines de les pintures que apareixen a continuació pertanyen a aquest estil pictòric. (2 punts)

a) Sí / No

b) Sí / No

c) Sí / No

d) Sí / No

Activitat 4

PUNTUACIÓ TOTAL
Puntuació màxima: 100 punts